Václav Malinský | **Svázaná řeka** | 1. ročník | 2023/2024

vedoucí práce | **MgA. Ing. Peter Korček**

V mé dokumentární sérii nazvané „Svázaná řeka“ sleduji a zaznamenávám charakter řeky Lužická Nisa, která hraje klíčovou roli ve vzniku města Liberec (dříve Riechenberg) – mého domova.

Můj přístup k dokumentaci je systematický, kdy postupuji od pramene řeky v jizerských horách až k místu, kde opouští naši zem. V následujících letech je mým cílem zdokumentování řeky a jejího nejbližšího okolí podél německo-polského pohraničí až k místu, kde se Nisa vlévá do řeky Odry. Očividně lze pozorovat nejvýraznější lidské zásahy na českém území v městských částech Liberce
a Jablonce nad Nisou.

Během své dlouhé existence prošla Nisa rozsáhlými proměnami. Nejdříve se stala technicky ovládaným prvkem, který hrál klíčovou roli v průmyslovém vzestupu města. Řeka byla regulována, narovnána a město se stalo jakýmsi parazitem, který otrávil tento vodní tok.

V městských částech byla Nisa pro technické a protipovodňové účely „utopena“ do hlubokého, vydlážděného a těžce přístupného koryta. V některých místech byla dokonce zatrubněna a skryta
pod povrchem. K tomu se přidal necitlivě propletený parovod, který situaci nijak nepomohl.

V 90. letech 20. století byla Nisa jednou z nejvíce znečištěných řek severních Čech. I přesto, že kvalita vody od té doby výrazně vzrostla a do řeky se vrátil život, obyvatelé města ztratili k Nise vztah. Dalo by se říct, že město v mnoha ohledech přímo popírá existenci této, ve svých útrobách skryté řeky.

Citlivý pozorovatel může zaznamenat podobnost mezi charakterem řeky a celkovým obrazem bývalé „metropole Sudet“. Město Liberec a jeho okolí působí roztrhaně a mnohá místa jsou prošpikována reminiscencemi minulosti, které vytvářejí kulisy říčního okolí.

Nicméně, opustíte-li město, řeka najednou ožije, získá sílu a nechá za sebou svázanou městskou část. Je nezbytné vodnímu živlu poskytnout alespoň nějaký prostor a svobodu, aby mohl znovu dýchat.